

Районнун мурнакчы херэзженнеринин чөвүлел хуралы

Чоокта чаа Чоон-Хемчик районунун мурнакчы херэзженнеринин чөвүлел хуралы болгон. Ол хуралга СЭКП-нин XX съездинин төөтүлүгү шийттирилери амыдырал кырынга боттандырар талазы-биле районун херэзженнеринин сорулгаларынын дугайында СЭКП райкомунун херэзженнер ортузунга ажал чорудар килдинини эргекчиини эш Долчуң илетсел кылган.

Эрткен ажал-агыл чыгында районнун чамдык чедикшикниг ажалын илетсел чамдык демдээлген. Бүгү чүгүн мал бакчы өстүренин күрүне пайыны база сүт саал-дамын планын район ажал херэзженнер, мал ажалынн пордуктууу ээин беден.

Районнун политика, ажал-агыл болгаш култура тургузушунуну чугула сорулгаларын шийттирилери херэзженнеринин киркиргези ээин ажилген. Партиянын XX съездинин материалдарын районнун ажалчыл чонунга таштырып турар агитаторларын шийтине 137, илетселчилерин шийтине 35 херэзженнер ажалдап турарлар. Районнун колхоз бдүрүлгезинде херэзженнер калбаа-биле кир-жип турар, ылангыя «Искра» болгаш Жынов аттыг колхозтарда ажалдап шы- бүгү херэзженнер күш-хүнүнүн ми- нимумун долдур болгаш ажал күсседип турарлар.

Колхоз бдүрүлгезинде ак-сеткилдиг кызмаккай ажалдап, оонашкан ажалы- нга улуг чедикшикниг көргүзүп турар мур- накчы херэзженнеринин саты улам-на кө- вүлүп турар.

Эрткен ажал-агыл чыгында инек бүрү- түнд «Коммунизмче орук» колхозта саанчылар эштер Кувиссаал, Мийдок олар бирези-ле 1500 ажал литр сүтүт, Ленин аттыг колхозта саанчылар эштер Минчи- маа — 1300 литр, Дүктүт — 1083 литр, «Искра» колхозта саанчы эш О. Папак — 1200 литр сүтүт саап алганнар. «Октябрь 30 чылы» колхозтун хойжузу эш О. Сан- дык, Ленин аттыг колхозтун хойжузу эш Бирбю олар эрткен чыла хой бүрүтүнд ортумаа-биле 2,5 килограмм дүтүт кыр- гын аларын хандырганнар.

Устуде алы үтен мурнакчы саанчы- лар эштер Кувиссаал биле Мийдок бо чылын инек бүрүтүнд 2000 литр сүт- түт, эштер Папак биле Дүктүт—1500 литр сүтүт саарын, кадарчы эш О. Сандык хой бүрүтүнд 3 килограмм дүтүт кыргын аларын хуэзгеннер.

Ниятинин мал ажалынн пордукту- лун бедидер талазы-биле үстүнде чедик- шинер-биле чергедештир районнун чам- дык колхозтарында улуг чедиктеринин бар болуп турарын чөвүлел хуралдын киркиргези илереткеннер. Чижээлээр- ге, эрткен чылын «Искра» колхоз саар инек бүрүтүнд ортумаа-биле 698 литр сүт, хой бүрүтүнд 2,6 килограмм дүт алган турганда, оң чанында бир дөй оларын, бир дөй байдалда турар «Кызыл тараачын» колхоз саар инек бүрүтүнд чүгө 392 литр сүт, хой бүрүтүнд 1,4 килограмм дүт алган, азы Ленин аттыг колхоз саар инек бүрүтүнд 772 литр сүтүт, хой бүрүтүнд 2,198 килограмм дүтүт кыргын ап турганда, база-ла оң- биле бир дөй байдалда турар «Октябрь 30 чылы» колхоз саар инек бүрүтүнд 417 литр сүтүт, хой бүрүтүнд чүгө 1,5

килограмм дүтүт кыргын алган.

Бо чоруктун болуп турарынын кол чыдагааны болза, малдын пордуктууун бедидер ажалчы чамдык колхозтарда багай удурутуп турарында, боттут хемчегер ал- байн, ону хей чугаа-биле солуп турарында дээрин активчилер чөптүг илереткен.

Улус өөредилгезинин болгаш кадык камгалаанын шугумунда ак-сеткилдиг ажалдап, чонун мурунда төлөтүг бай- даын көргүзүп турар мурнакчы херэ- зженнер дыка хой.

Колхозтар, бдүрүлгелер бүрүтүнд херэзженнер советтерин тургузуулаан, олар херэзжен чонун ортузунга политикажи- дилгели болгаш массалыг ажалды чору- дуп турарлар. Амыг үеде «Коммунизмче орук» болгаш «Большевик» колхозтарда херэзженнер советтери аял ажалдап турар, оларнын даргалары эштер Борбак, Сети- паа олар колхозчу херэзженнерин орту- зунга политикажилигелг ажалды ор- ганизастан, херэзженнерин колхоз бдү- рүлгезинде хандыдып, школа, эиелге че- рлеринин ажалында дузалажип турарлар. Мындг болза-да херэзжен колхозчуларын ажалдаарында таарымчалыг байдалдар тургустунмаа, ажалдар чогундан «Ок-тябрь 30 чылы» болгаш Калинин аттыг колхозтарда дыка хей херэзженнерин ажалга үмөйи турарын чөвүлел хуралга чүгө чугаалаан эштер илереткен.

«Саатаныншык болгаш божуга та- лазы-биле шөлзөлөрин хуусаанын уздыр дугайында» ССРЗ-ниң Дөди Советинин Президиумунун 1956 чылын март 26-да Чарымы херэзжен чонун, бичин чаштар- ны ажаап, кижилеринин дугайында пар- тиянын болгаш чазастыг улуг сагыш са- лышкынынын база бир илерешинини бо- луртун чөвүлел хурал демдээлген.

Хей уруутуг болгаш бот иелерге партия- нын болгаш чазастыг көргүзүп турар ду- заламчынын районда мун чыгыс херэ- зженнер ажалдап турарлар. Мындг болза- да хей уруутуг иелерин илеретип, оларга пособиеин чогуур ай-шаанда тыспыр та- лазы-биле ажалдын ам-даа четпес болуп турарын хурал демдээлген.

Чөвүлел хуралдын киркиргези херэ- зженнер ортузунга чорудар ажалда улуг четпестерин илеретип, ылангыя ол ажал- дын организацин эш Долчуңун кол- хозтарда херэзженнер советтеринин ажал- ында багай дузалап турарын шыгым шүгүмчүлөөннер.

Устуде четпестерин дарый чайдалып, алдыгы беш чыл плавиничи байтайгы чыгында салдырган сорулгаларын че- дикшикниг боттандырарыне районнун бүтү херэзженнерине кийтиргенин чөвү- лел хурал хуэп алган.

Малдын ажаалаанын улам экижилип, ылангыя чаш малды бүрүн ажаап алыр дээш, районнун колхозтарында бо чылын ортумаа-биле бир инектен 1000 литр сүт- түт, бир хойдан—2,5 килограмм дүтүт алыр дээш база чаксы тарылгага белеткелдерин дүргөн доошуп, ону эң кыска хуусаада бе- дик агротехниктиг негедде өзүгаар чору- дар дээш карак кымыл ажалдаарыне рай- оннун херэзженнерин чөвүлел хурал кыл- гыган.

К. САЛЫ, «Шынын» корреспонденти.

Шагаан-Арыг МТС-тиг тракториза эш П. П. Андров бо чылын чаксы тарылгазынга тракторлар белеткээрине иденкейиг ажалдаан. Эки ажалдаан дээш ол ийн улаа шаңдаткан. Оң-биле кады ол партиянын XX съездинин төөтүлүгү шийттирилери таштырарынын иденкейиг агитатору.

Чурута: тракторист П. П. Андров бо чылын колхозче чаксы хову ажалдарыне үнүптеринин мурнуу чарымында.

Фото С. Феоктистову.

Тудуг материалынын белеткели

Барыин-Хемчик районнун «Больше-вик» колхозу эрткен чылын тудуг пла- нын сан талазы-биле күссеткен болза-да, а херек кырында кылдырган тудугларын шынары дыка четпес болган, чурттага бажынарнын кышпа, кладовказы, печ- казы болгаш өске-даа чүддери кылдым- майн турла-ла колхозчуларга хүлээди берилген.

Тудуг бригаданын ажалын экижи- дер дээш дуржулгалыг бизащы эш Нор- бу-Самбуну бригадирге кирген. Тудуг бригадын 60 кижн составтыг ийн болуп болган ажалдап турар. Бо чылын тудуг материалынга 2000 кубометр шашты бе- леткээр планыг тургаш, 2926 кубометр- ни кезип белеткээ, оон 1200 кубометр- ни тудуг шөүдө сөөртүп чедирген.

Тудугтар чуртталганын ийн ба- жын, 1200 шөр мал кирер ийн кажаа- ны, мыйыстыг бода малга бир кажаа- ны ажалдап кирген болгаш чазаныр ба- жынн тудуун доошуп турар.

Тудуг материалын сөөртүргө Кы- зыл-Мазалыкта АТК-нын чолаачы эш В. Кнехти кызмаккай ажалдап, болу- нун ажал нормазын 140—160 хуу кү- сседип турар.

Тудуг бригаданын ийн белеткелин- де колхозчулардан эштер Морбы, Оолак, Бомбу олар эки ажалдап, ажал нор- мазын 130—150 хуу күсседип турарлар.

Колхозта тудуг бригаданын ажалы ниятизи-биле эки чоруп турза-да, брига- дын чамдык кешигинери ажалга ки- рипшес, амы-хуузунда ажалын кылып турарлар. Чижээ, эштер Динчи, Алаан- оол, Оолак олар январь, февраль айларда чүгү-даа кылбаан. Колхоз тудуг кыжы сөөртүрү-биле «ЗИС-5» деп машинаны бригадага бижылап берген-даа болза, ол машина прецеп чогундан ажалга кир- бейн турар.

А. ХАЛЫН.

Эрзян районда бижик өөредилгези

Районда бижикти биче билер болгаш билбес чогуур назыгып чонун өөредиринин талазы-биле чамдык ажалдарын чоруткан.

«Сталинче орук», «Коммунизмче орук» колхозтарда болгаш Бай-Дог чели чыл школынын, Эрзяннун ортумак школа- зынын башкылары улуг улусту бижикке өөредиринин херээнге иденкейиг ки- ржи турар. Мылангы «Коммунизмче орук» колхозта школа башкылары бижик бил- бес 12, биче билер 19 кижини, Эрзян- нун ортумак школынын башкылары бижик билбес 16, биче билер 21 кижини өөредип турар. Башкылар Доржу, Нур- зат, Шынгын олар оонашкан ажалында ак-сеткилдиг болуп, хей катан кичээл- дер эртиргеннер.

Оон-биле чергедештир улуг улустун бижик өөредилгезин ажалында четпес- тер барын демдээлсе чогуур. Районда бижик билбестерин болгаш би-

Хойжу Түлүш Кунан-Кара

Бизимдин Сталин аттыг Культура ба- жыннга хой ажалынн талазы-биле об- ластын чөвүлел хуралы болуп турган. Илетсел сөөүндө чамдык хойжуларын санал-ооналдыргелген. Санал берген эш- тер боттарынын биче эвес чедикшикни- герин мактангы чокка чугаалавшаан, моюн сонгаарты сорулгаларын айтып, чаа хү- лээлгелерин алгылап турганнар.

— Улуг-Хем районнун Киров аттыг кол- хозунун хойжузу эш Кунан-Карага санал бөөр-дир — дээш үн президиум сөзүндан залга дынааны берген.

Таптыг-ла бежен хар иштинде хире, ай-тап сынын, кара шырайлыг кижн и- дирге үлүп келди. Ол кижн Бүгү-өлгөд- дин келзе ажал-агыл делгелгезинин кир- жикчи-дир дээрин оон херээнде кыла- цайнын турар делгелгезин хүер медалы болгаш херек демдеккежи бдүрүдип турган.

— Эштер — деп, ол чоон өткүт үн- биле өгөлешпаан: — Менде үш чүс то- зан бир баш хой бар. Хойларыннын амы турар денгиле байдалы кончуг эки. Азы- раада чангыс-даа мал чок. Кыштаамын артын чарында улуг дагын олу чүм кешээр. Чаа төрөн хойларга чиртир су- ланы болгаш ситенин кыштаамда бүрүн- биле сөөртүп алган мен. Эрткен чылын бир хойдан 2 кг 18 грамм дүтүт кыргын алдым. Бо чылын бир хойдан 2,5 кг дү- түт кыргын албашаан, чүс хойдан-ла чүс он беш хураганы камгалап адырын хү- лээнип тур мен — деп, чугаалады.

Чалсар аразында мен эш Кунан-Ка- рага чеде береш, корреспондент мей дээр- ин анаа дынааткан, ажал-амдыралын дугайын чугаалап көөрүн оон диледим.

— Мун тос чөс дөртөн сес чыла ко- хозка кирерим билек-ле баштаар чер мейн хойдан кадарып көөрүн деп, мындыг. Мынчанга 99 хой, 2 өшкүнү хүлээп ал- дым. Дагынын алган малымын бижик естүрүп, кыш сөөкка, бөрүге чангыс төп- ле, хөмлек-даа алысас дээш, кадай-биле кады карак-кымыл-га ажалдап кирити- пшес. Даразында чыдын чайынында ол хойларымыстан 122 хураганын, 2 өшкү- бүстен 4 ажалын камгалап алдым. Бе- жен чыла чүгө хойнун чер базар баш саны 360 чедир ескен. Мынчанга чыл бүрү-ле малдын чаш төгүн онча-менди камгалап ап келгеннистин түнээнде улуг өзүлдеги болуп турар чүе.

Бүрүгүн чылын Бүгү-өлгөддиг келзе ажал-агыл делгелгезин чордум. Анаа баргаш, чуртун мурнакчы хойжуларын- ны арга-дуржулганын өөренип көрдүм.

Хойнун кышкы үеде хүр-чазай болуу оон чайгы семиртилгезин, калет-хаа- дынган кол хамааржыр. Мынчанга мейн чайын чайлаар чери Хендере бажынн кыстүт-шыктыг, дегем оларын серини тайгаам. Ол чайлаалар шөр мал чайлаа- рынга тергип-не таарымчалыг черлер. Хүр чазай хойга эижек-сырынгы бенин турбоор боор чүе-дир. Хөөрем чок: мейн хойларым ам чайгы, күсүк чүе ышаш кулуруктарын калбаандыр дешкилежип турарлар болгай.

— Ола-ажымынар хей-ле болуп турар боор аа?—деп, чугаанга эээн үзүтөли бөөр аразында оон сонугурап айтыртым.

Т. НЫЗЫЛ-ООЛ.

Культура одагарынын ажалын экижидер

Кызыл районнун «Совет Тыва» колхоз- тун төвүндө келзе клубту тудуп тургуска- ан. Оон чедир кылдынмаан чүддери бар-даа болза, колхозчуларын болгаш келзе ин- теллигенцинын өзүп турар культуруг негеденин хандырар сорулга-биле, оон алын кино, концерт көргүзгөргө, кул- тура-массалыг хемчеглерин чорутарыга таарыштыр ажалдап кирген.

Зал дозуг, портреттер-биле шиметин- ген. Хана солунун, көргүзүп самбарыан аскан. Турум кино ажалдап болурунга таарымчалыг чери кылган, ону колхозтун электростандияны хандырар турар. Клуб- тун тос кижн составтыг чөвүлелин тургус- кан, оон ажалында келзе интеллигенция- лар киржи турар. Ол болза келзе клуб- ту ажалын экижидерге болгаш чонун культуруг негеденин хандырарынга чет- чир арганы берип турар.

Мындг болза-да келзе клубтун ажалы- нда улуг четпестер бар. Бот-тыныгыр уран-чүдү бөлүмүнери тургускаан-даа бол- за анаа киржи болуп уран-чүгө со- нуургалдыг аныктарын хаара тутпаан, оларын талантынын өстүрер хемчеглер чорутушмай турар. Клубтуң нияти пла- нын бижээш, азын каан боордан башка оон күсседенин хынавайн турар. Клубтун чөвүлелинде тодаргай ажал планы чок, культура-массалыг хемчеглер талазы-биле айтыргын чөвүлелге чугаалашпайн тур- ар.

Келзе клубтун иштиги дериг-херекес- дерин хандырарыне кичээнгей четпес сал- дынган. Чүд дээрге, клубту четчир саныг стоа, сандайлар болгаш музыка база ой- наар хереседер-биле хандырбаан. Нияти планда бөлүмнер ажалын, массалыг хем- чеглерин, оон боор хүнерин бижип каан, ышчаарга аныктар чыгып келеш, ой- наптар шыдыра, домино, дошпауур, мандалин чок, чүгө үрелж гармошка бар. Сөөлүгүе келзе клубтун залын колхозтун кар- тофель үренин курдары чер кылдып ажалдаан.

Клубта турум кинону чөп ажалдапайн турар болгаш оон механиги эш Косович оонашкан ажалында ак-сеткилдиг эвес.— Бистин механик бо келзе кинону үн- дүрбө-дээ, даартамында колхозчуларга халаска көргүзүптер кижн — деп колхоз- чулар чугаалап турар.

В. КИБИТОВ.

— Чүд дээр ам черле, чыл-бүрү-ле та- рааны тонна-тонназы-биле, ашканы му- нупу-биле санап ап тур бис. Мычаарга ажалдап каан акша-көпөс хей-даа болза чамдык үсөлөргө ижер, тиратымыстан арай чегейт хей-дир бис. Чүгө диле, аш- каны мыйыла чыл төнчүтүтү санажы- ланын сөөүндө бөөр бис дээш, оон бе- тинде аваныска акша бөөр эвештер—деп, чугаалап, кезек мыт чок олдура оон ынай уламчылап: — черле бо колхозу баштаар чери малчын кижже хайгаарал салыр деп чүеви билбес-тир.

Мен болза чыдын кайы-даа үсөлүнде колхоз төвүндө ырак черлерге мал ка- дарып турар кижн-дир мен. Колхозунун баштаар черинин кешигинери чыл дү- рүгүнд саныг келдирер. Бо эрткен күс- төн бөөр мынчага чедир малчын мейн аалымга чангыс-даа дарга, зоотехник ке- бедн. Кандыг чурттап тур силер, мал-ма- жыннар сол-менди түр бе дээрин черде сонугурамын-тырлар. Онда чадарда ма- лымынн өмкчи бенин бо чылын келтир эвес. Оон мурунда турган мал өмкчи халашкан, ам оон ортунда чаа мал өмкчи оол кирген деп чүгө сураан дыннаан боордан оон арнын көөр хамаан чок, азын бенин дыннаваан бис. Зоотехниктер хой кыргыдамын үсөинде дуза чедирер эвештер. Чазы-боранында, кыжын сөөкка кедер дик-хеп-биле база хандырар бер- бөөннер.

Школада беш уругларын өөренип турар. Оларын чангыш бенин күрүне ханды- рылганында кирбөөш. Бодумун күселин- биле хандырар турар мен. Коммунист ка- жаа-хоразын үргүлчү бодум тудуп ап, септен тур мен, кыштаамда ийн өрөд ба- жынн база бодум тудуп алдым. Ол ыш- каш суртаал, кижилдиге талазы-биле ба- за кожулап каап турар бис. Бистин совет чуртунда болгаш дагышкы-даа чурттар- да солун чүддери болуп турар-дыр деп чүеви суртап, тайлыбырал, ном, солун номчуп берип олурган суртаалчы көрбөлө- вис, шыны херек — деп, хойжу эээн то- муласкан байдал-биле чугаанын төндүрү.

Эш Кунан-Кара колхозтун ховн чыл- дын-ла өстүрүп турар мурнакчы хойжу- дур. Колхоз баштаар чери малчыннармын ажал-амдыралында бүтү талазы-биле дузалап, үргүлчүлүг хайгааралын салы- ры оларын хүлээлгези болгай. Мындыг турбоорге, Киров аттыг колхозтун баштаар чери, колхозта мал өмкчи, зоотехник канчап сагыш амыр олуруп турар чөөр? Ол ышкан районнун, МТС-тиг удурут- кылары мындыг четпестер «думчуг ажаа- да» чаштынын чандыра-ла ону канчап ожаарып көрбөй турары?

Партия, чазак келзе ажал-агылын ишчилеринге хайгааралын салып оларга полит-массалыг ажалдарын калбартыр деп турда-ла, Кунан-Каранын ажалыга суртаалчы барбайн турар-дыр.

Киров аттыг колхозтун баштаар чери болгаш Улуг-Хем районнун партия, совет органдары малчыннардын ажал амыд- ралынче хайгааралды салга чогуур.

КӨДЭЭ СОВЕТТЕР АЖАЛЫН УДУРТУРУН ЭКИЖИДЕР

Көдээ Совет дээрге, чурттаачы чонун ажал-агыл, культура талазы-биле амыд- ранынн бүтү талазын харылаар кел- дее күрүне эрге-чакыргазынын органы болур. Олар көдээ ажал-агылын улам ынай көдүрер, колхозтарынын экономикаын бы- жылар, хамаатыларын чаалай амыдыра- лын болгаш культуразынын дененин бе- дилер дугайында хей чүддери кылып болуп болгаш кылдыр хүлээлгелетер.

Мычазы-даа бистин областа эээн хей көдээ Советтер улус өөредилгезинин, кадык камгалаанын, клубтарын, библиотек- ларын, номчулга бажынаарынын ажал- дарынн дугайында айтырлары шын шийттирилери ам-даа хандырбайн турар. База чамдык райүүскемнар салдыган со- ругуларын шийттирилери чонун орга- низаастарында көдээ Советтерге четпес ду- залап турарлар.

Январьда Би-Хем районнун Хадын суурда Устүт-Өк көдээ Советтин сессиясы болган. Сессияга Советтин күсөкюмун чоруткан ажалынн дугайында өтөт илеткелни дынаан болза-даа аада 4 депу- таттар келбөөн. Чаап келдирген активчи- лер эвеш турган, мынчанга Советтин ажал-агынын бүтү адырларын хаара тудуп турар чугула айтыргын чугаалам- кан хуралга чүгө 18 кижн олуршканын.

Көдээ Советтин даргазы эш Хөдүлпей- нин илеткел чогуур белеткел чок бол- ганын ужурунда көчүгү эргейл болган. Советтин девискээринде «Кызыл сымды» болгаш Бочетов аттыг колхозтарын мал ажалын көжүдөр талазы-биле районда өскө колхозтардан хожулап турарынын, а ол «Ишаш» «Кызыл сымды» колхозтун 1955 чылда эң-не эвеш орулгады бол- ганын чыдагаанын ол анализип чугаа- лаваан. Оон ужурунда сессияга чүгө 3—4 кижн чүе чугаалаан болгаш Советтин чору- дуп келген ажалдарында четпестерин илереткен шүгүмчүлөдөр база оон ажалын экижидерин айткан саналдар кончуг кы- зымы болган.

Би-Хем райүүскему бо сессияны орга- низаастыг эртирер дугайында көдээ Совет- ке дузалаван. Сессияны чымдырар дөш чаралаа чугаалажыр айтырын мал кыш-

тагалдышыкынын дугайы деп айткан, а херек кырынга райүүскемун айтшы- кыны өзүгаар Советтин ажалынн дугайы- нда өтөтү чугаалашкан. Оон ужурун- да депутаттар мырындай-ла белетенип албаан айтырын чугаалажыр чорукка таарышканнар. Би-Хем райүүскему моюн сонгаар көдээ Советтерин ажалында мындыг будуглаанын болдурбайн, олар- нын сессияларын организацин эрти- реринге дузалажыр ужурут.

Көдээ Советтин организас-массалыг ажалы база-ла четпес, 1955 чылда сес- сияларын 9 удаа чымдырган, 3 сессиялар- ны үскөн болгаш конституциянын негед- лин күссеткен. Ол үенин иштинде күс- комонд хураалдар 7 удаа болган. Ол ху- раалдар перспективтиг айтырларын эвеш чугаалашкан. Ажалды күсседип хей улаа хурал чымдырында эвес бол- за-даа коллективтиг удурутуганы бот- тандырарга хураалдар черле чугула болуп деп чүеви барымдалаар херек.

Көдээ Советтин депутаттары сонугу- турган сонгаар боттарынын чоруткан ажалдарынн дугайында өтөттарын сон- гучуларында кылып бербиин келгеннер. Ол чорук Советтин массадан хоорук бол- ганын айтты турар. Сонгучулар оларын сонугушпаан, колхозтарын экономикаын болгаш культуразын көжүдөр талазы-биле боттарынын чатыгларын оларга берип турганнар. Мындг турда-ла эш Хөдүлпей- нин «Сонгучулар каныг-даа чатыгларын бербөөн чүе, күсөкюм-даа мындыг чатыг- лар дугайында ажалдапайн турган» — деп сессияга меделген.

Бир эвес чонун хүн-бүрү херекделер- ин дугайында сонгучуларын чатыгларын күсөкюмнар контролдавас, оларын күсседип дээш сагыш салбас чүе болза, сонгучулар депутаттарга чатыгларын канчап бөөр боор. Ол көдээ Советте бижикти билбес болгаш биче билер чорби ажал кижн бар. Мындыг турда-ла көдээ Совет оларын санын билбес, бижик билбес чорукту узу- таар база биче бижиктилерин өөредир та- лазы-биле каныг-даа ажал чорутпайн турар. Советтин школа-биле харылаазы

четпес, школа назыгып уругларын үчдүн амыдаа чедир чорутпаан, школынн чам- дык өөреникчилери чөпшээр чок чанат- таар чүддери хей, оон ужурунда 20 ажал өөреникчилер программа негеделин күс- сетпейн турар. Школанн чамдык башкы- лары чурттаар бажынар-биле хандыр- тынмаан.

Чонун ортузунга культура-массалыг болгаш политика-кижидилгелиг ажал мы- рындай четпес чоруттуп турар, келзе клуб ам-даа культураныг өзүлү олаа болбаан, анаа лекцияларын, илеткелдерин болгаш бөдөсаларын кончуг эвеш чорудуп келген. Оон түнөөнде чонун культуразы чакыс, чамдык кижилерин талазында арагалаар, чокшур болгаш хулаган херек үгүлелер чүддөр бар болуп турар.

Би-Хем районнун колхозтары 1955 чылда мал ажалын хөжүдөрүн, күрүне- ге пордуктар болгаш тарма дужаарынн планарын ниятизи-биле күссеткен. Мы- чазы-даа Устүт-Өк көдээ Советтин көдээ ажал-агынын байдалы эки эвес бо- луп үргүлчүлөшпашаан турар, чүд диле, рай- онда колхозтар 1953 чылда-ла бир инек- тен ортумаа-биле 1142 килограмм сүт саап алган турда, «Кызыл сымды» колхоз 1955 чылда бир инектен-не 874 килограмм сүтү саап алган, а ол колхозтун орулгазы рай- оннун колхозтарынын ажалын эвеш чө- вөт болган. Колхоз дүк кыргыдамынн та- лазы-биле 1,8 килограмм плавини чүгө 1,4 килограммын күссеткен. 1955 чылда кол- хозтун малы хорамчалыг болган.

РЕДАКЦИОННЫЙ АДРЕС: Бизыл, Шетинкин кудумчуу, бажы № 3 ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторун 3—62, редакторун оралакчынын, иштинки информация килдинин — 3—88, карымсалгалы секретарынын 4—98, партия амырал, пропаганда, үлөтүр болгаш транспорт, кезде ажылгалы килистеринин 3—68, культура болгаш амырал, чага килистеринин баш бугалтеринин 3—65

Культура оргелеринин типографиязы.